

De verloren berg

Van Lieke Kézér verscheen eerder bij De Arbeiderspers:

De afwezigen (roman, 2016)

Lieke Kézér
De verloren berg

Roman



Uitgeverij De Arbeiderspers
Amsterdam · Antwerpen



Copyright © 2019 Lieke Kézér

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van BV Uitgeverij De Arbeiderspers, Weteringschans 259, 1017 XJ Amsterdam.

Omslagontwerp: Bloemendaal & Dekkers
Omslagillustratie: franckreporter/Getty Images
Portret auteur: Lona Aalders
Typografie: Perfect Service

ISBN 978 90 295 2919 8 / NUR 301

www.arbeiderspers.nl

Voor mijn vader

We tell ourselves stories in order to live. – Joan Didion

De bergen

Op de achterbank van de camper zaten een vijfjarige koning met een kroon op zijn hoofd en een negenjarige met *Woeste Hoogten* van Emily Brontë tegen haar borst geklemd. Op de passagiersstoel pretendeerde een tienermeisje dat ze sliep. Het was iets na negenen in de ochtend van wat een onaangenaam hete dag zou worden en de beigeleurige oude Mercedes reed over de E17. Thomas haalde een vrachtwagen in, waarbij het stuur begon te trillen. Hij keek in de achteruitkijkspiegel naar zijn kinderen, die opvallend rustig waren. Hij had het besluit om op reis te gaan impulsief genomen, en nu al had hij spijt – ze waren net voorbij Gent. Een benzinstation, hij gaf richting aan en nam de afrit. Aan de achterzijde was een ruime parkeerplaats en hij parkeerde de camper naast een houten picknicktafel. Hij klom tussen de voorstoelen door naar achteren en opende de deur. Matilde en Tommie volgden hem, met knipperende ogen stonden ze in het ochtendlicht.

‘Ik laat Zeus even uit, en dan gaan we naar het toilet,’ zei hij.

Er lag veel afval in de berm, het dier trok aan de riem en schudde met zijn kop, het was niet gewend aan een leidraad.

Het was augustus 1994, een buitengewoon warme zomer. Het gras was verschroeid, het asfalt zacht en alles was bedekt met een fijn laagje stof. De gordijnen achter de ruiten van de geparkeerde vrachtwagens waren gesloten, de zon weerkaats-

te in het glas. Aan een houten tafel verderop zat een ouder stel te roken, tussen hen in een thermosfles.

Thomas maakte de lijn van Zeus aan een tafelpoot vast en liep met zijn twee jongsten naar het lage bakstenen gebouw naast het pompstation. Hun haren waaiden op in de warme wind, Tommie hield met zijn linkerhand de kroon op zijn hoofd. Hij moest moeite doen Thomas bij te houden en liep met vreemde huppelpassen. Matilde liep met haar blik naar de grond gericht. In de shop rook het naar frituurvet, in de smalle gang bij de toiletten was net gedweild, er stond een bord dat hen erop wees dat de vloer glad was.

Thomas waste zijn handen en gezicht met water dat niet echt koud wilde worden. Hij vermeed zijn spiegelbeeld. De nacht was hem slechtgezind geweest, zijn ogen brandden.

‘Pap, kunnen spoken door deuren vliegen?’ vroeg Tommie, die achter hem op de wc zat.

‘Niet door deuren van kunststof, zoals deze,’ zei hij. Hij verlangde naar een sigaret.

Matilde stond hen op te wachten. ‘Heeft hij zijn handen gewassen?’ vroeg ze, en ze knikte naar haar broertje. Tommie duwde zijn handen onder haar neus, ze sloeg ze geërgerd weg.

Het was rustig in de shop, op de achtergrond klonk muziek. Een stel kerels in geblokte hemden at hamburgers aan een statafel. Bij een koffieautomaat liet Thomas een plastic bekertje vollopen. Hij kocht voorverpakte broodjes kaas, kartonnetjes melk en een krant. De jongen achter de kassa zag er slaperig uit. Hij wees naar de rollen pepermunt op de toonbank. ‘Twee voor de prijs van één,’ zei hij. Thomas schudde zijn hoofd.

Buiten reed een vrachtwagen voorbij, ze liepen door een wolk van roet.

‘Zijn er tijgers in de bergen?’ vroeg Tommie.

Thomas trok een pakje melk voor hem open. ‘Nee, maar er zijn wel een paar bruine beren.’

‘Hoeveel?’

‘Ik weet het niet. Ooit waren er veel beren in de Pyreneeën, maar jagers hebben er zoveel doodgeschoten dat ze nu met uitsterven bedreigd worden.’

‘Gaan we naar ze kijken?’

‘Ik vrees dat ze nogal schuw zijn.’ Hij dronk zijn koffie heet, staand in de berm.

Cleo zat nog op de passagiersstoel. Ze had besloten niet meer met hem te praten. Uit de koptelefoon op haar hoofd klonk een metalig geschetter.

‘Hoe lang moeten we nog rijden?’ vroeg Tommie, die op de picknicktafel klom en ervan afsprong.

‘We zijn pas een paar uur onderweg,’ zei hij. ‘Over een dag of twee zijn we er.’

Hij gaf de hond te drinken. Achter de camper nam hij een paar vlugge trekken van een sigaret.

Toen hij de snelweg weer op reed waren zijn handen gestopt met trillen. De bergen. Gletsjers, watervallen, ijskoude beken. Weg van het vlakke land, de zee en de onbegrensde hemel. Weg van het graf met de steen die zo schoon en nieuw was dat het niet om aan te zien was. Weg van de boze tongen die geen genade kenden.

De snelweg schoot onder hen door, de witte lijnen aaneengeregen. Vrachtwagens passeerden traag. De grens met Frankrijk, de snelweg golfde op en neer. Autoroute du Nord, Parijs schitterde onder de zon. Hij had het gevoel alsof hij steeds verder bij zijn geliefde vandaan reed.

De zee

De ochtend na de begrafenis van zijn vrouw liep Thomas over het strand. De nacht ging net over in de dageraad, de maan was nog zichtbaar. Er waren geen verdwaalde geesten. De zeevogels hingen in de wind, Zeus, zijn oude hond, wroette tussen het zeewier en het aangespoelde wrakhout. Hij zou voor altijd kunnen blijven lopen, het ritme van de golven kalmeerde zijn hart. Het was half maart, de kou was bijna voorbij. De winter was er een met kraakheldere dagen en veel sneeuw geweest. Ijsbloemen op de ruiten als ze ontwaakten in de ochtend, de gezichten en de handen van de kinderen als versteend boven de dekens. Zijn zoontje op een slee, de nachten lang en stil.

Over een week zou de zon 's middags aan de evenaar loodrecht aan de hemel staan, de aanvang van de lente. In de duinen zouden de zeedistels tot bloei komen, het slangenkruid en de hondstong, de shetlandpony's die in de wintermaanden het duingebied begraaften zouden vertrekken om pas in het najaar weer terug te keren, hun vacht bestand tegen de kou, het zout en het stuiven van het zand.

Licht zand kolkte over de paden. De hond liep voor hem uit, de oren in de nek, zijn vacht nat en zwaar. Hij naderde het huis van achteren. De ommuurde tuin, de klimop die eroverheen kroop, de takken van de bomen waren nog kaal. Het hek klemde, het gras kwam tot aan zijn enkels, wild groen schoot tussen het mos door. Het was niet dat hij een hekel had aan

tuinieren, maar hij hield van het woekeren van de natuur. Het dak van de hoge schuur was aan de achterzijde wat ingezakt, de ruiten van de kas vertekenden en er zat roest in het ijzerwerk. Onder de pruimenboom stond een verweerde houten bank, de kinderen hadden hun namen in de leuning gekerfd. In het konijnenhok verroerde zich iets. Het waren reuzen, hun konijnen. Zachtaardige wezens die zich goedmoedig lieten optillen, ze aten wortels uit de hand, korsten brood. De kippen liepen los door de tuin, bij schemering verschansten ze zich in de schuur. Bij de buitendeur droogde hij Zeus af, op de mat lag een dode muis.

Het huis zag eruit als na een feest. Op de tafel stonden lege flessen drank en volle asbakken. Er lagen wat smeulende blokken in de open haard, niet genoeg om de kilte te verdrijven. Zijn kinderen waren bij vrienden, hij was alleen.

Hij liep het huis door. Hij opende alle deuren, stond midden in kamers om zich heen te kijken. Het leek of de verwaarlozing al was toegeslagen, een huis verloederde razendsnel als er niet goed voor werd gezorgd. Hij raapte kledingstukken van de slaapkamervloer van Cleo en gooide alles voor de wasmachine. Hij zocht naar de gebruiksaanwijzing maar kon die niet vinden. Beneden leegde hij de asbakken boven de vuilnisbak. Hij zette koffie en ging aan de keukentafel zitten. Hij was vierenveertig en had er nog nooit alleen voorgestaan.

De telefoon ging over, ruim twintig keer, en na een korte stilte klonk het geluid opnieuw.

Hij liep naar de veranda en rookte een sigaret. Toen trok hij een oude jas aan en begaf zich naar de westkant van de tuin. Tegen de zijkant van de schuur lagen blokken hout hoog opgestapeld. Hij was geen man voor zwaar lichamelijk werk, hij was een schrijver, een romancier, en sleet in die hoedanigheid zijn dagen achter een bureau, maar in het klieven van

hout had hij een rustgevende bezigheid gevonden. Op schemerende dagen, de doffe klappen waarmee het hout spleet, de zwaarte in zijn armen. Hij trok het zeil van een aantal grote blokken beukenhout en deed zijn handschoenen aan. Hij haalde zijn hand over het hakblok en zette er een flink stuk hout op. Het was goed hout, dat traag brandde, maar het zou nog minstens een jaar moeten drogen. Hij hief zijn armen en liet de bijl omlaag suizen.

‘Wie koopt er nu kleren voor mij?’

In het raam zag hij zichzelf weerspiegeld, de scherpe lijnen in zijn gezicht. Hij trok de gordijnen dicht. Tommie zat op zijn knieën naast het bed. Hij droeg zijn pyjama, op zijn hoofd stond een indianentooi. Hij haalde een mand met knuffelbeesten overhoop, er lagen wel tien pluchen dieren op zijn bed.

‘Ik, denk ik.’

‘Maar mama weet wat ik mooi vind.’

‘We kunnen samen kleren voor je kopen. Dan kun je zelf uitkiezen wat je mooi vindt.’

‘Daar ben ik echt nog te klein voor.’ Hij zette een zebra tegen de muur en een beer. Hij fluisterde ze woorden toe die Thomas niet kon verstaan. ‘Mag het licht aanblijven van nacht?’

‘Het kleine lampje, oké?’

‘Je mag het niet uit doen als je naar bed gaat.’

‘Dat zal ik niet doen.’

‘Belooft je dat?’

‘Ik beloof het.’

De jongen ging behoedzaam naast de zachte dieren liggen, met zijn armen stijf tegen zijn lijf gedrukt om ze niet om te stoten. De indianentooi schoof over zijn voorhoofd. ‘Je

mocht me van mama geen enge verhalen vertellen, hè?’

‘Nee, dat had ze liever niet. Ze was bang dat je dan naar ging dromen.’

‘Maar weet je, pap, ik denk niet dat ik eng ga dromen. Ik droom nu toch alleen maar over mama. Je kunt me dus best een verhaal vertellen over een spookschip of zo.’

Thomas ging op de bedrand zitten. ‘Heb ik je ooit verteld over de Lady Lovibond? Het schip dat in 1748 tijdens een storm verging?’

Tommie schudde zijn hoofd.

‘De kapitein was pas getrouwd en gaf samen met zijn bruid een feest op zee. Zeelieden geloofden dat het ongeluk bracht om vrouwen mee aan boord te nemen, maar er was drank en muziek, ze hadden wel zin in een feestje. De eerste man aan boord, John Rivers, bleef boven op het dek. Hij was verliefd op de vrouw van de kapitein en terwijl beneden hem gefeest werd, werd hij gek van jaloezie. Met een ijzeren paal sloeg hij de man die aan het roer stond neer, en zette koers naar Goodwin Sands, een zandbank voor de kust van Kent. Niemand had het door, er werd gedanst en gedronken. Op volle snelheid voer het schip op de zandbank. Het sloeg te pletter, de zeelui hadden geen schijn van kans.’

Hij keek naar zijn zoon, die snel glimlachte. ‘Twee keer per eeuw doemt de Lady Lovibond als spookschip op aan de horizon. De eerste keer was exact vijftig jaar na de ramp. Een stel lokale vissers zag het schip en sloeg meteen alarm. Reddingsboten voeren erop af in de hoop dat er nog overlevenden aan boord waren, maar toen ze het schip naderden, verdween het in het niets.’

‘Ik denk dat ik ook wel eens een spookschip heb gezien, pap.’

‘Ga maar snel slapen nu, het is al laat.’

Hij liet de deur openstaan.

In de gang was het koud. Op zee wakkerde de wind aan, de ruiten rammelden.

Hij had zijn twee jongsten naar school gebracht en trof bij thuiskomst zijn zus aan in de keuken. Ze liep rond met een wasmand. 'Theedoeken,' zei ze, ze hield een geruite lap omhoog. 'Ik dacht, ik kom even de was doen.'

'Ik weet hoe de wasmachine werkt, Coby.'

'Je gaat me niet vertellen dat jij ooit een was hebt gedraaid.'

Ze was een vreemde in zijn keuken. Hij kon zich niet herinneren hier ooit alleen met haar te zijn geweest. Hij hing zijn jas op. 'Ik wist niet dat je een sleutel had.'

'Cleo heeft me binnen gelaten.'

'Moet je niet thuis zijn?'

'Voor wie?'

'Voor Chris? Voor Kim?'

'Chris werkt altijd, je weet hoe hij is. En Kim is bijna achttien. Ze wil het huis uit, dat merk ik aan alles. Ik denk dat ze een vriendje heeft.' Ze schonk twee koppen koffie in. 'Ik heb appelkoeken meegebracht.' Ze was een paar jaar ouder dan hij. Ze had een slecht gebit en dun haar dat plat op haar hoofd lag.

Er sprong een kat op tafel. Het was de zwarte, een gulzig beest. Coby maakte een wapperend gebaar. 'Ik ben bij de boom geweest. Er staan bloemen en kaarsen. Heb je dat gezien?'

Thomas pakte de kat die zich niet liet verjagen en zette het dier op zijn schoot. 'Nee,' zei hij.

'Ben je er nog niet geweest dan? Er is ook een foto van Kira. Geplastificeerd. Wie zou die daar dan hebben opgehangen?'

Een eik. Eeuwenoud, geworteld aan de rand van een smalle, meanderende weg die 's nachts niet verlicht werd.

‘Ik weet het niet,’ zei hij.

‘Misschien een van de meisjes,’ zei ze. ‘Het is die foto die op de rouwkaart stond.’

Hij vroeg zich ineens af of zijn dochters op de plaats van de ramspoed waren geweest. Hij stelde ze zo weinig vragen deze dagen. Ze waren als wezens zonder opperhuid, de laag die hen beschermde was verdwenen. Alles wat hij zei zou hun leed kunnen vergroten.

‘Neem een koek.’ Ze veegde kruimels van tafel. De kat sprong op de grond. ‘De boom is flink beschadigd.’

‘Ik heb van alles te doen,’ zei hij.

‘Doe maar net of ik er niet ben,’ zei ze. ‘Ik vind hier mijn weg wel.’

Hij nam zijn koffie mee naar zijn werkkamer en stak een sigaret op. Dit was, tot de dood van Kira, de enige kamer waar hij rookte, hij dacht dat hij niet kon schrijven zonder sigaretten. Nu dacht hij dat hij niet zonder kon leven, zijn vingers trilden onophoudelijk, tenzij ze een Camel hadden om zich aan vast te houden.

De koffie was niet sterk genoeg. Hij zette zijn computer aan, opende het bestand van zijn manuscript en las de laatste zinnen die hij had geschreven op de avond dat zijn vrouw tegen een boom was gereden. Zijn gedachten waren niet bij haar geweest. Hij was er bijna, met deze roman, maar hij vroeg zich af of hij ooit in staat zou zijn hem te voltooien. Op de gang kreeg Coby een hoestaanval. Het licht van zijn computerscherm doofde.